

WO II DANKZIJ DAPPERE PRIESTER OVERLEEFDEN ELISABETH EN HAAR KIND VERGISSINGSBOMBARDEMENT OP BEZUIDENHOUT

Ronald Klomp bij de laatste rustplaats van de heldhaftige priester De Gruijter (foto rechts) die omkwam bij het bombardement op Bezuidenhout. FOTO'S RENÉ OUDSHOORN

'Heldendaad in zijn laatste uren'

Het vergissingsbombardement op de Haagse woonwijk Bezuidenhout op 3 maart 1945, dit jaar tachtig geleden, kostte aan 516 Hagenaars het leven en zo'n 12.000 mensen raakten dakloos. Een van de slachtoffers, priester Cornelis Arnoldus Willebrordus de Gruijter, kwam ook om als gevolg van het bombardement, maar bleek vlak voor zijn dood nog een vrouw en een kind op spectaculaire wijze te hebben gered van een wisse dood.

door Tanja Verkaik

Onderzoeker Ronald Klomp van Stichting WO2 Sporen stuitte op een oud proces-verbaal dat door de politie werd opgetekend in maart 1945 waarin de bovenbuurvrouw van De Gruijter, Elisabeth Vink-Van der Harst uit de doeken doet hoe zij het bombardement heeft overleefd dankzij haar buurman. De Gruijter, een priester in ruste en ereprelaat van de paus, woonde op de begane grond in de Paulinastraat 22 in Den Haag.

Zijn huishoudster Adriana van der Harst woonde samen met haar zus Elisabeth, Elisabeths zonen Gijsbert en Job en echtgenoot Gijsbert op de eerste verdieping van het pand. „Elisabeths echtgenoot Gijsbert stierf, vlak voor het bombardement, op 4 februari 1945 aan ondervoeding”, vertelt Klomp. „Elisabeth bleef achter met haar pasgeboren baby bij Gijsbert, de 7-jarige Job

Astrid Oranje van St. Petrus Banden luidt de bel voordat zij de crypte betreedt.

en haar zuster Adriana. Triest is dat Gijsbert drie dagen na het overlijden van zijn vader werd geboren.”

Op 3 maart rond 09.00 uur werd de woning aan de Paulinastraat getroffen door het bombardement.

„Er ontstond brand, Elisabeth moet geen hand voor ogen hebben gezien en zocht een raam op. Ze kon haar baby Gijsbert en Adriana niet vinden”, legt de onderzoeker uit.

Vlammenzee

De 73-jarige priester, inmiddels gepensioneerd, wist naar buiten te komen en riep naar boven, toen hij Elisabeth en Job in het raam zag staan. Om aan de vlammenzee te ontsnappen, gooide zij haar zoon in de armen van de priester waarna zij zelf uit het raam sprong. „Elisabeth kwam met haar benen vast te zitten in het puin waarna De Gruijter haar wederom redde.” Zus Adriana slaagde er niet in om met baby Gijsbert uit de woning te komen. Later werden hun resten aangetroffen in de Paulinastraat. Elisabeth moest deze identificeren. „Op dat moment

Op 3 maart 1945 werd de Haagse wijk Bezuidenhout per vergissing door de Engelsen gebombardeerd. FOTO HAAGS GEMEENTEARCHIEF

vertelde zij het verhaal”, aldus Klomp. „Ze liep met haar zontje na het bombardement naar Voorburg waar zij nog vier weken in het ziekenhuis lag.”

Na het bombardement werd het lichaam van De Gruijter in het naastgelegen pand aangetroffen. „Het is onduidelijk waarom de priester niet samen met Job en Elisabeth is gevlucht”, vertelt Klomp. „Mogelijk wilde hij haar zus en baby ook redden of zijn burenhulp.”

De WO II-onderzoeker vindt het mooi dat door het opgedoken proces-verbaal 'meer duidelijk is geworden over de heldendaad van de priester in zijn laatste uren'. „Dat de crypte waar geestelijken begraven liggen, onder wie Cornelis de Gruijter,

op begraafplaats St. Petrus Banden sinds eind vorig jaar werd opengesteld op speciale dagen maakt het verhaal compleet. „Ik ben meteen in de lange rij gaan staan tijdens Open Monumentendag.”

Heldhaftig

Directeur Astrid Oranje van de begraafplaats is 'onder de indruk' van het heldhaftige verhaal dat Klomp wist te achterhalen en opende de compleet gerenoveerde crypte met engelenplafondschildering met liefde voor de gelegenheid. „Ik luid altijd eerst de bel bij de crypte om te laten weten dat er mensen aankomen. Een mooie traditie voordat we van het aardse naar het hemelse afdalen”, zegt Oranje voordat ze de laatste rust-

plaats van De Gruijter en talloze andere geestelijken betreedt. „Toen ik directeur werd, was dit het eerste wat ik heb opgepakt. Deze crypte was donker en slecht onderhouden.”

Engeltjes

Nu flikkeren er kaarsen en brandt er gedempte verlichting. Twee geschilderde engeltjes op het plafond waken over de geestelijken die hier begraven liggen. „Het is een heel bijzonder verhaal dat mij raakt”, zegt Oranje. „Het is mooi om de verhalen te kunnen vertellen over de mensen die in de crypte zijn begraven. Ik ben ook heel blij met de opgeknaptte crypte.”

Het vergissingsbombardement van de Engelsen op Bezuidenhout tijdens de Tweede Wereldoorlog werd zondag herdacht. Het doelwit van de bommen van de Engelse Royal Air Force waren de V2-raketinstallaties van de Duitsers in het Haagse Bos. Door een samenloop van omstandigheden, het verwisselen van de coördinaten, sterke wind en slecht zicht door bewolking, kwamen de bommen terecht op de wijk. De Haagse burgemeester Jan van Zanen hield tijdens de herdenking van het bombardement op Bezuidenhout een speech bij het monument aan de Juliana van Stolberglaan in Den Haag.

'ZE GOOIDE HAAR ZON IN DE ARMEN VAN DE GRUIJTER'